

Vergaderjaar 2015–2016

33 576

Natuurbeleid

Nr. 86

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juli 2016

De vaste commissie voor Economische zaken heeft mij op 29 april 2016 verzocht te reageren op het actieplan, «Natuurbescherming in Nederland, op volle kracht vooruit!», van een aantal natuurorganisaties (Handelingen II 2015/16, nr. 77, item 8) en het rapport «De toestand van de Brabantse Natuur 2016» van de provincie Noord-Brabant. Hierbij voldoe ik aan beide verzoeken.

Actieplan «Natuurbescherming in Nederland, op volle kracht!»

Van negen Nederlandse organisaties heb ik een actieplan over de Nederlandse natuur ontvangen. Het actieplan doet aanbevelingen voor verbetering van de uitvoering van het natuurbeleid, zoals onder meer het snel vaststellen van de Natura 2000-beheerplannen, meer focus op beschermingsmaatregelen voor bedreigde of kwetsbare soorten, snelle realisatie van het Natuurnetwerk Nederland, inzet van planologische mogelijkheden voor een groene infrastructuur, betere en openbare kennisvoorziening over vergunningen/ontheffingen en monitoringsgegevens en verbetering van toezicht en handhaving. Tevens bepleiten de organisaties voor verankering van natuurbescherming in andere sectoren zoals landbouw, water, infrastructuur en bouw en stedelijk beleid. Het actieplan noemt daarbij onder meer het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de Kaderrichtlijn Water, hoogwaterbescherming, grote projecten zoals Marker Wadden en het stimuleren van groene daken en tuininrichting in steden.

Het zijn thema's en voorstellen die ik herken en die door overheden en maatschappelijke organisaties al dan niet gezamenlijk ook zijn opgepakt. De richting van het huidige beleid en het actieplan komen overeen. Ik zie het actieplan dan ook als een aansporing om door te gaan met de maatregelen zoals aangekondigd in het Natuurpact, de Rijksnatuurvisie en bijbehorende maatschappelijke uitvoeringsagenda en in het kader van de nieuwe wet Natuurbescherming. Deze maatregelen, waarvan sommigen al jaren geleden gestart zijn, blijken effect te hebben. Het gaat gemiddeld

genomen weer beter met de plant- en diersoorten in Nederland. Maar het herstel is beperkt en er zijn soortgroepen en leefgebieden waar de achteruitgang nog niet is gestopt. Natuurherstel vraagt om een lange adem. Ik verwijs u hiervoor ook naar de Balans voor de Leefomgeving uit 2014 en de brief van mijn voorganger, waarin een reactie op het rapport «State of Nature» wordt gegeven (Kamerstuk 26 407, nr. 99).

Ik ga ervan uit, in lijn met de decentralisatie van het natuurbeleid en het gedachtengoed van de Rijksnatuurvisie, dat ook andere overheden, zoals provincies en gemeenten en natuurlijk de natuurorganisaties zelf, elementen uit het actieplan oppakken. Voor natuur geldt immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daar waar het actieplan refereert aan bijvoorbeeld Natura 2000-beheerplannen, actieve soortbescherming, de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland en groene infrastructuur, is het de verantwoordelijkheid van provincies om samen met gebiedspartijen – waaronder de samenstellers van het actieplan – daar invulling aan te geven. In de komende jaren wordt veel geïnvesteerd in de uitvoering van maatregelen uit de vele Natura 2000-beheerplannen en de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. Ik zie, met alle inspanning die door partijen wordt verricht om de huidige afspraken in te vullen, geen aanleiding om daar nu wijzigingen in aan te brengen. Dat laat onverlet dat provincies en natuurorganisaties zelf wel over kunnen gaan tot aanvullende acties.

Om de kennisvoorziening bij de implementatie van de nieuwe wet Natuurbescherming goed te begeleiden, werkt mijn ministerie, samen met het IPO en de VNG, aan brochures, handreikingen, regionale voorlichtingsbijeenkomsten en digitale informatievoorzieningen (websites) voor provincies, gemeenten en belanghebbenden. Voor de monitoring van natuurinformatie wordt de huidige samenwerking tussen het ministerie, provincies, natuurorganisaties en kennisinstellingen versterkt en de toegankelijkheid van gegevens verder verbeterd (Kamerstuk 33 576, nr. 63). BIJ12, de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van provincies, heeft hierbij het voortouw.

De verankering van de bescherming van natuur in andere sectoren wordt steeds belangrijker. Dit is één van de belangrijkste punten uit de Rijksnatuurvisie. Ook het actieplan gaat daarop in. Het gaat dan niet alleen over bescherming van natuur maar ook, zoals in het mondiale biodiversiteitsverdrag (CBD) staat, over de duurzame benutting ervan. Die verankering staat tijdens de Conferentie van Partijen van de CBD in december 2016 centraal. Ook in de tussentijdse evaluatie van de Europese biodiversiteitsstrategie en de Raadsconclusies die in december 2015 daarover zijn aangenomen, wordt het belang van deze verankering onderstreept. Hierbij gaat de meeste aandacht uit naar sectoren die «concurreren» met de fysieke leefomgeving en direct impact hebben op leefgebieden van planten en dieren: landbouw, bosbouw, water, infrastructuur en bouw en verstedelijking.

Het Ministerie van Economische Zaken en de provincies werken al lange tijd met agrarische en maatschappelijke organisaties aan verankering van natuurbescherming in de landbouw via het agrarisch natuurbeheer. Om de effectiviteit en efficiëntie ervan te verbeteren is dit jaar gestart met een nieuw stelsel, gebaseerd op collectieven van agrariërs die gebiedsplannen opstellen (Kamerstuk 33 576, nr. 63). En werken ministerie, provincies, collectieven en natuurorganisaties gezamenlijk aan een aanpak voor weidevogelbeheer. Ook via de vergroening van de eerste pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) wordt een bijdrage geleverd aan biodiversiteit, bodem en klimaat. Uw Kamer is regelmatig geïnformeerd over de voortgang van deze maatregelen, zoals recent in het

verslag van de informele Landbouwwraad (Kamerstuk 21 501-32, nr. 926). De belangen tussen sectoren en tussen lidstaten lopen sterk uiteen en voortgang vraagt tijd.

Natuur heeft al veel geprofiteerd van het waterbeleid door de verankering van de ecologische kwaliteit in de Kaderrichtlijn Water en stroomgebied-beheerplannen. Dit heeft, zoals vermeldt in het actieplan, geleid tot een groei in populaties van planten en dieren. Ook in het publiek-private project Marker Wadden komen natuur- en waterkwaliteit samen. Tevens worden op het gebied van waterveiligheid natuuropgaven geïntegreerd in de uitvoering van maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn Ruimte voor de Rivier en meer recent projecten die de vismigratie bevorderen zoals de voorgenomen Vismigratierivier Afsluitdijk. Waterbeleid en natuurbeleid vinden elkaar in de wens voor robuuste en dynamische water- en ecologische systemen met meer habitatvariatie en gradiënten. Dit vraagt echter ook een flexibele houding over veranderingen in habitats en daarmee veranderingen in de aanwezigheid van plant- en diersoorten. Recent heeft de Minister van Infrastructuur en Milieu u geïnformeerd over diverse aspecten van waterveiligheid en waterkwaliteit en de relatie met milieubeleid (Kamerstuk 27 625, nr. 352).

Tenslotte wil ik u wijzen op de vele initiatieven die zijn gestart in het kader van de maatschappelijke uitvoeringsagenda van de natuurvisies van rijk en provincies, waarbij het belang van natuur wordt gecombineerd met belangen van andere sectoren, de zogenaamde natuurcombinaties. Ik heb u hierover op 8 maart 2016 per brief geïnformeerd (Kamerstuk 33 576, nr. 61). Op alle vier terreinen die het actieplan noemt (landbouw, water, infrastructuur, stedelijk gebied) zijn initiatieven gaande of in voorbereiding. Het Ministerie van Economische Zaken vervult hierbij een faciliterende rol, bijvoorbeeld door het sluiten van Green Deals.

Rapport «De toestand van de Brabantse natuur 2016»

Het betreft hier een rapport dat door de provincie Noord-Brabant is opgesteld voor het Brabantse natuurbeleid. Een inhoudelijke discussie dient gezien de decentralisatie van het natuurbeleid, mijn inziens dan ook in provinciale overleggremia plaats te vinden.

Het rapport van de provincie beschrijft trends in het voorkomen van plant- en diersoorten in Brabant in de periode 1995–2014. Het rapport vergelijkt de provinciale trends met landelijke trends. In dit geval uit het Living Planet Report «Natuur in Nederland» van het Wereldnatuurfonds. Het rapport betreft een feitelijke weergave van monitoringsgegevens van diverse soortgroepen en geen evaluatie van het provinciale natuurbeleid. De provincie voorziet zo'n evaluatie in 2017.

Het rapport laat zien dat het nog niet goed gaat met de Brabantse natuur. Ondanks de vele inspanningen om meer natuurgebieden te realiseren en de positieve trends bij enkele soortgroepen (met name planten) en specifieke soorten, is het gemiddelde beeld in Noord-Brabant niet positief. De provincie zal deze informatie gebruiken voor bovengenoemde evaluatie van het provinciale natuurbeleid, in samenhang met metingen aan lucht, water en bodem. De gebruikte informatie betreft deels monitoringgegevens van het landelijk Netwerk Ecologische Monitoring, dat mede in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken wordt uitgevoerd. Deze informatie is ook gebruikt in het Living Planet Report. Dit onderstreept nogmaals het belang dat alle partijen in Nederland gezamenlijk en in goed overleg monitoringsgegevens verzamelen, beheren en benutten voor internationale, landelijke en provinciale rapportages en beleidsevaluaties.

Met dit rapport en de aangekondigde evaluatie laat de provincie zien dat zij zich verantwoordelijk voelt voor de Brabantse natuur. Dat geeft vertrouwen in de decentralisatie van het natuurbeleid. Ik zie de evaluatie en stappen die de provincie daarop zal nemen met belangstelling tegemoet.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
M.H.P. van Dam